

Toetsing Flora- en faunawet voor herstructurering van een woongebied in Urk

Toetsing Flora- en faunawet voor herstructurering van een woongebied in Urk

Status

Definitief

Datum

6 november 2014

Handtekening

Harold Steendam

Inhoud

1 Inleiding	5
1.1 Aanleiding en doel	5
1.2 Wettelijk kader	5
1.3 Plangebied	5
2 Methode	7
2.1 Gebiedsverkenning	7
2.2 Onderzoek Huismus	7
2.3 Onderzoek vleermuizen	7
3 Flora en fauna op de locatie: resultaten, effecten en vervolg	9
3.1 Flora	9
3.2 Vogels	9
3.3 Vleermuizen	10
3.4 Overige zoogdieren	11
3.5 Reptielen en amfibieën	11
3.6 Vissen	11
3.7 Overige soorten	11
3.8 Licht beschermde soorten	12
4 Conclusie	13
4.1 Samenvatting beschermde soorten	13

4.2	Samenvatting effecten en vervolg	13
-----	----------------------------------	----

5	Literatuur en bronnen	15
---	-----------------------	----

1 | Inleiding

1.1 Aanleiding en doel

Woonstichting Patrimonium Urk is voornemens om een woongebied in de gemeente te herstructureren. Voor deze ontwikkeling worden 37 woningen aan de Nieuwe Klift gesloopt.

Effecten op beschermde flora en fauna als gevolg van de gewenste ontwikkeling, kunnen niet op voorhand worden uitgesloten. Buro Bakker is gevraagd om middels een aantal gebiedsbezoeken eventueel aanwezige beschermde flora en fauna in beeld te brengen en de effecten van de gewenste ontwikkeling op deze soorten te beoordelen.

Met het onderzoek wordt eenduidig in beeld gebracht of en welke beschermde soorten in het plangebied aanwezig zijn. Indien de sloop kan leiden tot negatieve effecten op deze soorten kan het noodzakelijk zijn om een ontheffing in het kader van de Flora- en faunawet aan te vragen. Het uiteindelijke doel is het afstemmen van de ontwikkeling op de aanwezigheid van beschermde soorten, zodat gewerkt wordt binnen de kaders van de Flora- en faunawet.

1.2 Wettelijk kader

De Nederlandse natuurwetgeving is gebaseerd op de Europese Vogel- en Habitatrichtlijn. De soortbescherming is hierbij uitgewerkt in de Flora- en faunawet. Deze wet beschermt een aantal veelal zeldzame of kwetsbare planten- en diersoorten. Relevant zijn in het kader van deze quickscan vooral de bepalingen die van toepassing zijn op ruimtelijke inrichting en ontwikkeling. De Flora- en faunawet is overal in Nederland van toepassing, ongeacht het type of de omvang van de werkzaamheden of activiteiten.

Er worden in de Flora- en faunawet drie verschillende beschermingsniveaus gehanteerd: een lichte, een matige en een zware bescherming. Voor soorten met een lichte bescherming geldt een algehele vrijstelling van de verbodsbepalingen. Bij matig en zwaar beschermde soorten zijn mitigerende maatregelen van toepassing als effecten van de gewenste ontwikkeling niet uitgesloten kunnen worden. Dit betekent dat ontwerp, planning en/of uitvoering afgestemd moeten worden op de beschermde soorten, zodanig dat de functionaliteit van de verblijfplaats van deze soorten behouden blijft. Een ontheffingsprocedure treedt in werking als mitigatie niet mogelijk is.

1.3 Plangebied

Het plangebied bestaat uit 37 laagbouwoningen aan de Nieuwe Klif in Urk. Het betreft de woningen die worden verhuurd door Patrimonium met de even nummers 2 t/m 42 en de oneven nummers 5 t/m 35. De woning op het adres Nieuwe Klif 29 is particulier en valt buiten het plangebied. Het plangebied ligt in de gemeente Urk, provincie Flevoland. De meerderheid van de woningen is nog in bewoning.

Figuur 1 Situatietekening van het plangebied (bron kaartmateriaal: KC Bouwburo & Ingenieurs, Urk).

Foto 1 Impressie van de woningen.

2 | Methode

2.1 Gebiedsverkenning

Ten behoeve van de ontwikkeling is op 9 april 2014 een gebiedsverkenning uitgevoerd. Tijdens deze verkennende ronde is gelet op de (mogelijke) aanwezigheid van beschermde flora en fauna. Voor de beschikbare verspreidingsgegevens van beschermde soorten zijn daarnaast de meest actuele en relevante bronnen geraadpleegd (zie bronnen achter in dit rapport). Daarnaast zijn inschattingen gemaakt van het (mogelijke) voorkomen van beschermde soorten op basis van terreinkenmerken.

Uit het verkennende onderzoek is naar voren gekomen dat de woningen mogelijk geschikt zijn als verblijfplaats voor zwaar beschermde vleermuizen en voor vogels met een jaarrond beschermde nestplaats (Huismus). Aanvullend op de gebiedsverkenning is daarom soortgericht onderzoek naar vleermuizen en Huismussen uitgevoerd. In tabel 1 is een overzicht weergegeven met alle veldbezoeken.

Tabel 1 Bezoekdata en omstandigheden veldbezoeken ten behoeve van Huismus en vleermuizen Nieuwe Klift 2014.

-HUISMUS-						
Datum	Start	Einde	Temp.	Wind	Bewolking	
9 april 2014	12.00u	13.00u	13°C	matig	half bewolkt	
14 mei 2014	21.00u	21.30u	12°C	weinig	licht bewolkt	
-VLEERMUIZEN-						
Datum	Zonsondergang	Start	Einde	Temp.	Wind	Bewolking
14 mei 2014	21.24u	21.00u	23.00u	11°C	weinig	licht bewolkt
16 juni 2014	22.02u	22.15u	23.50u	16°C	weinig	zwaar bewolkt
1 september 2014	20.25u	20.30u	22.30u	17°C	weinig	half bewolkt
22 september 2014	19.35u	19.30u	22.00u	14°C	weinig	zwaar bewolkt

2.2 Onderzoek Huismus

Het onderzoek naar de Huismus is uitgevoerd door middel van twee veldbezoeken (zie tabel 1). Tijdens de veldbezoeken is gelet op de aanwezigheid van territoriale Huismussen (zingende Huismussen op de rand van de dakgoot) en Huismussen die slepen met nestmateriaal of voedsel. Het onderzoek is uitgevoerd conform de geldende richtlijnen zoals opgenomen in de soortenstandaard van de Huismus (Dienst Regelingen, 2011).

2.3 Onderzoek vleermuizen

Het onderzoek naar vleermuizen heeft betrekking op de mogelijke aanwezigheid van verblijfplaatsen in de bebouwing en de mogelijke aanwezigheid van vliegroutes en foerageergebied in directe nabijheid. Ten behoeve hiervan zijn vier gebiedsdekkende inventarisaties uitgevoerd (tabel 1). Deze von-

den plaats in de avondschemering, bij het uitvliegen van de vleermuizen. De omstandigheden tijdens de inventarisaties waren voldoende voor het verkrijgen van betrouwbare onderzoeksresultaten.

Om de aanwezigheid van vleermuizen in het onderzoeksgebied te bepalen is gebruik gemaakt van een heterodyne batdetector type Pettersson D240x. Met behulp van deze batdetector is het mogelijk om de ultrasone geluiden die vleermuizen produceren, om te zetten in voor mensen hoorbare geluiden. Aan de hand van het ritme en frequentie van het geproduceerde geluid is het mogelijk om, soms in combinatie met zichtwaarnemingen, vleermuizen op naam te brengen. Met dit type batdetector is het daarnaast mogelijk om opnames te maken die met gespecialiseerde software (Batsound) geanalyseerd kunnen worden. Met name voor determinatie van soorten van het geslacht *Myotis* is dit een effectief hulpmiddel. Het onderzoek is uitgevoerd conform het vleermuisprotocol¹.

¹ Vleermuisvakberaad, 2013. Vleermuisprotocol, versie 27 maart 2013.

3 | Flora en fauna op de locatie: resultaten, effecten en vervolg

In de paragrafen 2.1 tot en met 2.7 wordt de aanwezigheid van zwaar en matig zwaar beschermde flora en fauna besproken en wordt ingegaan op de effecten van de voorgenomen ontwikkeling. De aanwezigheid van juridisch zwaarder beschermde soorten kan leiden tot een mitigatieopgave of tot de noodzaak om ontheffing aan te vragen. In paragraaf 2.8 wordt ingegaan op de aanwezigheid van licht beschermde soorten.

3.1 Flora

Voorkomen

In het plangebied zijn uitsluitend algemene niet beschermde soorten aanwezig. Het aanwezige groen is in hoofdzaak beperkt tot aanplant in tuinen, hofjes en plantsoen. Van een natuurlijke en samenhangende vegetatie is nauwelijks sprake. De aanwezigheid van beschermde soorten kan op basis van de quickscan worden uitgesloten.

Effecten en vervolg

Beschermde flora is niet aanwezig. Effecten en vervolgstappen zijn derhalve niet aan de orde.

3.2 Vogels

Voorkomen

Jaarrond beschermde soorten

Op de volgende adressen zijn broedende Huismussen vastgesteld:

- Nieuwe Klift 11 – 1 paar
- Nieuwe Klift 36 – 1 paar

De Huismussen maken gebruik van de ruimte onder de dakpannen en bereiken deze ruimte via de dakgoot. Belangrijke onderdelen in het leefgebied van de vastgestelde broedparen zijn de Hulst in de tuin van Nieuwe Klift 36 en de klimop tegen de gevel van Nieuwe Klift 11. In de aangrenzende woonwijk is de Huismus een vrij talrijke broedvogel.

De aanwezigheid van andere vogels met een jaarrond beschermde nestplaats is voldoende uit te sluiten. Voor de Gierzwaluw, waarvan de nesten ook een jaarronde bescherming genieten, zijn de woningen niet geschikt. Gierzwaluwen maken in zijn algemeenheid gebruik van de ruimte tussen de dakpannen en het dakbesot. In de beoordeelde woningen sluiten de dakpannen goed op elkaar aan, waardoor de onderliggende ruimte ontoegankelijk is. Bovendien is de hellingshoek van de daken zijn niet stijl genoeg om een vrije afvliegroute mogelijk te maken.

Algemene broedvogels

Voor overige algemene broedvogels is geschikte broedgelegenheid aanwezig. In het plangebied zijn concrete aanduidingen voor broedende Spreeuwen (schoorstenen), Merels, Winterkoning en Roodborst. Met uitzondering van de Spreeuw zijn de woningen zelf niet geschikt als broedplaats. De meeste broedgelegenheid voor bovengenoemde soorten is aanwezig in de vorm van gevelbeplanting (Klimop), struiken en bomen.

Effecten en vervolg

Jaarrond beschermde soorten

Met de sloop van de woningen zal nestgelegenheid van twee Huismussen verdwijnen. Tevens zal door de werkzaamheden schuilgelegenheid in de vorm van dichte struiken (zoals de Hulst bij nummer 36 en de Klimop bij nummer 11) verdwijnen. Het slopen van deze woningen is een ontheffingsplichtige ingreep. Voor de sloop moet een ontheffing worden aangevraagd bij het Ministerie van Economische Zaken. De aanvraag dient vergezeld te gaan van een activiteitenplan waarin maatregelen worden uitgewerkt om schade zoveel mogelijk te voorkomen en waarin de noodzaak om de woningen te slopen wordt onderbouwd.

Algemene broedvogels

Werkzaamheden die uitgevoerd worden tijdens het broedseizoen kunnen leiden tot verstoring of vernietiging van nesten.

De sloop en de verwijdering van beplanting dienen daarom in eerste instantie buiten het broedseizoen plaats te vinden. Het broedseizoen loopt globaal van half maart tot half juli. Bij het uitvoeren van werkzaamheden in het broedseizoen is van belang dat vogels ontmoedigd worden tot broeden te komen. Het plangebied dient hiervoor voorafgaand aan het broedseizoen onaantrekkelijk gemaakt te worden voor vogels, en gedurende het broedseizoen onaantrekkelijk gehouden. Wanneer dit niet gebeurt, moet het plangebied voorafgaand aan de werkzaamheden gecontroleerd worden op de aanwezigheid van nesten. Deze controle moet worden uitgevoerd door een vogelkundige. De kans bestaat dat het werk uitgesteld moet worden tot na het broedseizoen.

3.3 Vleermuizen

Voorkomen

Verblijfplaatsen

Met het vleermuisonderzoek kan de aanwezigheid van verblijfplaatsen van vleermuizen worden uitgesloten. Er zijn geen verblijfplaatsen van vleermuizen vastgesteld of waarnemingen van vleermuizen gedaan die duiden op de aanwezigheid van verblijfplaatsen van vleermuizen.

De veldbezoeken in de voorzomer gaven een vergelijkbaar beeld waarin waarnemingen van vleermuizen in het plangebied totaal ontbreken. In de woonwijk grenzend aan het plangebied zijn incidenteel Gewone dwergvleermuizen waargenomen. De resultaten van de veldbezoeken in de voorzomer geven duidelijk aan dat kraamverblijfplaatsen (bestaande uit tientallen vrouwtjes met jongen) niet in de onderzochte woningen aanwezig zijn.

De activiteit van vleermuizen in de nazomer is beduidend groter. In deze tijd vallen de kraamkolonies uit elkaar en proberen territoriale mannetjes vanuit hun paarverblijfplaatsen vrouwtjes te lokken. De activiteit van vleermuizen in de omgeving van het plangebied beperkt zich in de nazomer eveneens tot Gewone dwergvleermuizen. De woningen in het plangebied hebben ook in de nazomer geen functie als verblijfplaats voor vleermuizen. In de naburige straten zijn paarverblijfplaatsen vastgesteld aan de Rotholm, Pyramideweg (op de hoek met Nieuwe Klift) en in het politiegebouw aan het Rif.

Belangrijke vliegroutes

In het plangebied zijn geen doorgaande lijnvormige landschapsstructuren aanwezig, waardoor de aanwezigheid van (belangrijke) vliegroutes voor vleermuizen kan worden uitgesloten.

Belangrijk foerageergebied

Delen van het plangebied worden hooguit gebruikt als marginaal foerageergebied voor vleermuizen uit de omgeving. Er is geen sprake van de aanwezigheid van belangrijk foerageergebied.

Effecten en vervolg

In het plangebied kan de aanwezigheid van verblijfplaatsen, vliegroutes en foerageergebied worden uitgesloten. Effecten en vervolgstappen zijn daarom niet aan de orde.

3.4 Overige zoogdieren

Voorkomen

De aanwezigheid van verblijfplaatsen van overige zoogdieren met een juridisch zwaarder beschermingsregime kan worden uitgesloten. Tijdens het veldbezoek van 1 september werd een marterachtige in het plangebied waargenomen. Het betreft vermoedelijk een Steenmarter. Het dier verdween vrij snel via het steegje tussen Nieuwe Klift 23 en 25. Er zijn geen aanwijzingen dat het dier in de woningen aan de Nieuwe Klift een verblijfplaats heeft.

Effecten en vervolg

Zoogdieren met een zwaarder beschermingsregime zijn niet aanwezig. Effecten en vervolgstappen zijn daarom niet aan de orde.

3.5 Reptielen en amfibieën

Voorkomen

In het plangebied is geen geschikt leefgebied aanwezig voor reptielen en/of amfibieën met een zwaarder beschermingsregime.

Effecten en vervolg

Effecten en vervolgstappen zijn niet aan de orde.

3.6 Vissen

Voorkomen

In het plangebied is geen water aanwezig. De aanwezigheid van (beschermde) vissen kan op voorhand worden uitgesloten.

Effecten en vervolg

Beschermde vissen komen niet voor. Effecten en vervolgstappen zijn niet aan de orde.

3.7 Overige soorten

Voorkomen

Het voorkomen van overige soorten met een juridisch zwaarder beschermingsregime (libellen, dagvlinders en andere ongewervelden) kan op voorhand worden uitgesloten. Voor deze soorten is geen geschikt leefgebied aanwezig.

Effecten en vervolg

Effecten en vervolgstappen zijn niet aan de orde.

3.8 Licht beschermde soorten

Voorkomen

In het plangebied zal mogelijk ook een beperkt aantal licht beschermde soorten voorkomen. Het betreft de zoogdieren Egel en Huisspitsmuis.

Effecten en vervolg

De negatieve effecten op licht beschermde planten en dieren zullen niet leiden tot het vernietigen van hele populaties. Het betreft allemaal algemene soorten waarvan de gunstige staat van instandhouding niet in het geding is. Voor deze soorten geldt een algehele vrijstelling. Schade aan soorten waarvoor een vrijstelling geldt voor de Flora- en faunawet hoeft niet te worden gecompenseerd. Op deze soorten is de zorgplicht wel van kracht (artikel 2 Flora- en faunawet). De zorgplicht bepaalt dat men wilde planten en dieren zo min mogelijk schade dient te berokkenen. Een veelgebruikte invulling van deze zorgplicht bestaat uit het ongeschikt maken van het plangebied voor dieren, door deze enkele dagen voorafgaand aan de werkzaamheden kort af te maaien. Dieren krijgen dan de tijd om het plangebied te verlaten en elders leefgebied te zoeken.

4 | Conclusie

4.1 Samenvatting beschermde soorten

Met betrekking tot de aanwezigheid van beschermde soorten kan op basis van het uitgevoerde onderzoek het volgende geconcludeerd worden:

- In de onderzochte woningen zijn op 2 adressen in totaal 2 paar broedende Huismussen aanwezig
- In de woningen en tuinen is broedgelegenheid aanwezig voor een aantal algemene broedvogels
- De aanwezigheid van overige beschermde soorten heeft uitsluitend betrekking op soorten met een licht beschermde status.

4.2 Samenvatting effecten en vervolg

Huismus

Met de sloop van de woningen zal nestgelegenheid van twee Huismussen verdwijnen. Tevens zal door de werkzaamheden schuilgelegenheid in de vorm van dichte struiken (zoals de Hulst bij nummer 36 en de Klimop bij nummer 11) verdwijnen. Het slopen van deze woningen is een ontheffingsplichtige ingreep. Voor de sloop moet een ontheffing worden aangevraagd bij het Ministerie van Economische Zaken. De aanvraag dient vergezeld te gaan van een activiteitenplan waarin maatregelen worden uitgewerkt om schade zoveel mogelijk te voorkomen en waarin de noodzaak om de woningen te slopen wordt onderbouwd.

Algemene broedvogels

Werkzaamheden die uitgevoerd worden tijdens het broedseizoen kunnen leiden tot verstoring of vernietiging van nesten.

De sloop en de verwijdering van beplanting dienen daarom in eerste instantie buiten het broedseizoen plaats te vinden. Het broedseizoen loopt globaal van half maart tot half juli. Bij het uitvoeren van werkzaamheden in het broedseizoen is van belang dat vogels ontmoedigd worden tot broeden te komen. Het plangebied dient hiervoor voorafgaand aan het broedseizoen onaantrekkelijk gemaakt te worden voor vogels, en gedurende het broedseizoen onaantrekkelijk gehouden. Wanneer dit niet gebeurt, moet het plangebied voorafgaand aan de werkzaamheden gecontroleerd worden op de aanwezigheid van nesten. Deze controle moet worden uitgevoerd door een vogelkundige. De kans bestaat dat het werk uitgesteld moet worden tot na het broedseizoen.

Licht beschermde soorten

Voor licht beschermde soorten geldt alleen de zorgplicht. De zorgplicht bepaalt dat men wilde planten en dieren zo min mogelijk schade dient te berokkenen. Dit kan gedaan worden door enkele dagen voor de sloop de vegetatie kort af te maaien. Op deze manier verdwijnt de dekking voor kleine dieren waardoor ze het plangebied zullen verlaten.

5 | Literatuur en bronnen

Bos, E., M. Bosveld, D. Groenendijk, C. van Swaay en I. Wynhoff (De Vlinderstichting), 2006. De dagvlinders van Nederland, verspreiding en bescherming (Lepidoptera: Hesperioidea, Papilionoidea). Nederlandse fauna 7. Nationaal Natuurhistorisch museum Naturalis, KNNV Uitgeverij & European Invertebrate Survey - Nederland, Leiden.

Creemers, R.C.M. & J.J.C.W. van Delft (RAVON) (redactie), 2009. De amfibieën en reptielen van Nederland. Nederlandse fauna 9. Nationaal natuurhistorisch museum Naturalis, European Invertebrate Survey - Nederland, Leiden.

DR-loket, 2009. Aangepaste lijst jaarrond beschermde vogelnesten Flora- en faunawet.

Kapteyn, K., 1995. Vleermuizen in het landschap. Over hun ecologie, gedrag en verspreiding. Schuyt & Co Uitgevers, Haarlem.

Colofon

Opdrachtgever

Woonstichting Patrimonium

Contactpersoon

Dhr. Tj. Hoekstra

Uitgevoerd door

Buro Bakker adviesburo voor ecologie BV

Weiersloop 9
Postbus 10034 | 9400 CA Assen
T 0592 - 313389 | info@ burobakker.nl
www.burobakker.nl

Projectleiding

Michiel van Kerkvoorde

Rapportage

Harold Steendam

Veldwerk

Harold Steendam

© Buro Bakker adviesburo voor ecologie BV

Gebruik en overname van gegevens alleen toegestaan met volledige bronvermelding.

Wijze van citeren

Buro Bakker (2014). Toetsing Flora- en faunawet voor herstructurering van een woongebied in Urk.